

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glid., za pol leta 1 glid. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Imenitni spomini.

(Konec.)

Sedaj pa je pretila velika nevarnost c. kr. vojski. Veliki vodja Turkov je prestopil Dravo in pripeljal s seboj kacic 80.000 mož. Samo nekaj ur hoda je še imel do Bude. Ces. vojska štela je v vsem še samo čez 20.000 mož. Kar je bilo pa še hujše, turški vodja se je postavil ces. vojski nasproti, a ni se spustil v bitko. Hotel je našo vojsko pripraviti v to, da bi se mu udala.

Janicari, t. j. vojaki, ki so jih Turki iz kršč. ujetnikov prenarodili v svoje najsrčniše vojake, bili so, kacic 2000 na število, hoteli priti trdnjavi na pomoč, toda zalotili so jih naši in le mala peščica, 300 junakov je prodrlo še v Budo, vse druge pa so postreljali. Tako je bilo do 13. dne avgusta meseca. Več pa tudi naša vojska ta čas ni storila.

Še le dne 29. avgusta se je ces. vojski na bolje obrnilo. Tega dne so dobili pomoč 10.000 vojakov, ki jih ji je grof Schärffenberg pripeljal. Sedaj pa je vojvoda Lorenski lotil se dela ter je ukazal, naj vojaki primejo za bajonete, ko bi ne mogli drugače trdnjave dobiti v svoje roke.

Naskok se je odmeril za dne 8. septembra. Da bi se Turki udali sami, o tem ni bilo misli. Tedaj pa je vojvoda Lorenski v resnici, toda še le zvečer ob šestih, dal povelje, da se začne naskok na trdnjavo. Prvi je stopil na ozidje nek Madjar, toda zmage ni čakal. Turška krogla mu je izpihnila luč življenja. Z njim pa je tudi veliko drugih, naših in turških mož padlo. Pravi se, da jih je v oni noči več, kakor 4000 padlo.

Ali ko je jutro napočilo, bila je Buda v rokah naše vojske. Lehko si mislimo, koliko veselje je bilo, ko se je v glavni cerkvi zapelo „Te Deum“ še isto jutro. V rokah Turkov je bila do onih mal Buda celih 145 let.

Turki so pobegnili izpred Bude, naši pa

so se veselili lepe zmage. Kapucin Marko d'Aviano je hitro poročil cesarju Leopoldu, da je ces. vojska zmagala. Več pa tudi ni bilo treba. Glas o veseli zmagi se je naglo raznesel po celem cesarstvu. Veselje je bilo veliko, splošno.

Dolgo pa tudi potlej ni trpelo, da so Turki izgubili še druga mesta, ki so jih bili dotlej imeli. Marko d'Aviano je mislil že tisto krat, naj bi jo ces. vojska kar nad Carjigrad udrila. Toda to se ni zgodilo, ali nekaj so Madjari dosegli — to, da so Jožefa, sina cesarja Leopolda, kronali za kralja Ogrov. Bil je tedaj še le v 9. letu svoje dobe.

Toliko iz stare izgodovine in kaj še naj rečemo sedaj o novi izgodovini, t. j. o tem, kako da so uni teden v Budi obhajali 200letni spomin te zmage?

Kar se tiče cerkve, vršilo se je celo praznovanje veličastno, dostojno, katoliško. Sv. Oče Leon XIII poslali so posebno pismo do ogerskih škofov ter so čuda lepo razložili v njem, kaj ta spomin pomenja za ogerske, za avstrijske in v obče za krščanske dežele. Prvi škof ogerskih dežel, kardinal Simor, je imel v pričo vseh ogerskih škofov in tisočev ljudstva slovesno sv. opravilo v zahvalo za imenitno zmago ter jo je v lepih in domoljubnih besedah potlej slavil na leci.

Uti njegovih besed je bil bojda velik na poslušalce in v najlepšem redu so potlej tudi odkrili spominjsko ploščo na Ferdinandovem trgu. Dotlej je bilo vse prav in človek je lahko Boga hvalil, da so tako lepo slavili zmago krščanskih junakov nad turško silo.

Zaslužili so le-ti junaki to brez vprašanja in dobro je, da se taka dela slavé v naših časih, v katerih je pravo domoljubje že le bolj na redko sejano. Na čast tujim in domačim velikašem je bil isti den ob 5. uri popoldne še slovesni obed. Lehko vemo, da govorov pri njem ni manjkalo. To je sedaj že taka navada. Nič ni to slabo; ako se vršé taki govori prav,

primerni slavnosti pa tudi času, v katerem se godé, priraste iz njih lahko veliko koristi.

O govorih, ki so se vršili tokrat v Budi, pa ne vedó ljudje, ki so jih slišali, veliko, vsaj tacih reči ne, ki bi kazale pravo, avstrijsko domoljubje. Madjari so pač sebi peli hvalo, prezrli pa so druga ljudstva, tista, katerih moške so bili more biti več pomagali ces. vojski do zmage, kakor Madjari sami.

Mi sicer ne vemo, toda nismo brali, da bi se bil kateri govornik slovanskih ljudstev spomnil. To ni bilo lepo in ne bo dobrega sadu za Madjare rodilo. Na vse zadnje in le bolj memogredé se je nekdo Hrvatov spomnil, vseh drugih pa nihče in je torej blizu tako, kakor bi jih sedaj, pa tudi tedaj ne bilo v vrstah ces. kr. armade.

Izgodovina, pa tudi celo lice, kakor ga ima sedaj avstrijsko cesarstvo in tedaj tudi naša vojska, kaže se nam celo drugače. Ves spomih, če je tudi bil sijajno znamenje moči naše vojske, Madjarom po takem ne bode rodil slave.

Priložnost za to so imeli lepo, a niso je porabili, poslej bodo pa jo težko še kedaj več imeli.

Kmetijstvo, s čém ali kako mu pomoči?

Iz Št. Ilja v slov. Goricah.

Uzroke in stroške, pod katerimi kmečki stan očitno hira in pojema, opisali smo in pregledali v zadnjem članku. Na tisoče kmetij so ugonobili ti uzroki in stroški in dotični lastniki so morali s trebihom za kruhom. Zadnjič smo rekli, da so bile več let sem slabe letine. Kmet, ako je hotel izhajati, moral je vzeti denarja na posodo in od tega plačevati visoke obresti.

Ali slabe letine so bile in bodo, enako so trpeli naši dedje, vendar pa niso propali, ter so prepustili v dobrem stanu posestva svojim sinovom. Kako neki je bilo to mogoče? Odgovor je lahek. Bili so dobri, skromni in varčni gospodarji.

To so bili naši dedje in pradedje, a mi smo suknja na robe, hromemu je treba dati palice v roke. Pogledimo torej, s čém ali kako bi se dalo pomagati vsaj nekoliko kmečkemu stanu? Tudi kmečki stan potrebuje podpore, palice; in ta palica ali podpora, katera naj se podade propadajočemu kmetijstvu v roke, naj bode zakon. On ga mora vzeti v svojo zaščito in obrambo.

In takšen zakon ali postava naj bi v prvi vrsti bil namenjen zoper svobodno zadolževanje in razkosovanje posestev. V drugih deželah, kakor je bilo čitati po časnikih, so to napako že davno izprevideli in proti temu sklenili modrih zakonov. Tudi naše ministerstvo je izprevidelo in izpoznalo, da tako dalje ne sme iti, nujna potreba je, da se kmečkemu stanu na

pomoč pride, da se ohrani in zabrani nadalnje svobodno zadolževanje in razkosovanje zemljišč, kajti ako bode se še nadalje tako ravnalo, v malih letih ne bode nijene proste kmetije več, vse bode le raztrgano in razkosano in namesto kmetov bodo sami bajtarji.

Tako naredbo ali postavo, da se kmetija, na kateri more živeti jedna rodbina, ne bode smela razkosovati, namisli slavna dunajska vlada predložiti državnemu zboru.

Pa kedaj? Kedar se to zgodi, smemo upati, da vlada s tem ne pride le na pomoč propadajočemu kmečkemu stanu, temveč napravi še trdna tla, na katerih postane močen steber slovenskemu narodu in Avstriji.

Prvi zdatni jez zoper propad kmetijstva bila bi tedaj goraj omenjena postava, katero naj bi naši konservativni poslanci, čem prej mogoče, v državnem zboru od vlade tirjali. Skrajni čas je.

V zadnjem članku je bilo rečeno, da kmetom nalagajo velik davek tudi posli. Pa tudi v tem bi se dalo pomoči s postavo. Sklenila naj bi se postava, in v postavi naj bi se določilo število let, do določenega časa smel bi tedaj tisti, kateri se med svet poda, na ptujem živeti, kateri pa bi živel čez določeno število let na ptujem na primer: v mestu, fabrikah ali v drugih občinah na deželi, naj bi bila dotična občina, mesto ali fabrika po taki postavi zavezana na starost dotičnega človeka obdržati v oskrbovanju in tudi do smrti za-nj skrbeti.

Iz slovenskih goríc sili veliko mladih ljudi vsako leto na Nemško in to iz večih uzrokov, najbolj pa pravijo: Tam dobimo velike „lone“. Iz tega pa tudi pridejo žalostni nasledki. Ve liko slovenskih deklet vrne se čez nekaj let kot matere nazaj, drugi se oženijo in omožijo po Nemškem ter si kje v kaki vasi ali trgu najmejo hišo v najem.

Dokler je mož zdrav, vedó dotični prebivalci njegovo moč dobro porabiti, ali kadar se ponesreči, zbolí ali celo umrje, tedaj kmalu pišejo občini, katerej dotičnik pripada, da naj občina vzame udovo s toliko in toliko otroci v svojo skrb. Otroci se razdelé med kmete v obini, žena pa more biti je za bolenišnico ali za sirotišnico. In vse to pride na rame ubogemu kmetu.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Kedaj naj se žrebata odstavlja.

(Konec.)

Žrebe po odstavljenju. Za odstavljenjo žrebe je treba, kolikor mogoče, zelo skrbeti. Znano je, da doseže konj prvo leto dve tretjini svoje rasti. Zato je to čas k razvijanju živali najiminitnejši. Kostí dorastejo, mi-

šice se razvijajo, sploh zadobi žival moč hitro tekati, teže nositi in močno voziti. Ako se ta čas zanemari, ali pa se prav ne porabi, ne dá se več v poznejših letih pravilno vzrediti. Mora se toraj tako žrebe, seveda z ozirom na njegovo prebavljenje, vedno dobro rediti. Polaga naj se mu dobra, sladka krma, ki ne sme biti ne blatna, ne plesnjiva. Daje se mu naj zadosti ovsa; najboljša je, če je oves zmlet in med rez pomešan. Če se živež redno prežveče in oslini, tedaj je že do polovice prebavljen. Nasprotno se nikdar prav ne prežveče, ampak se največ krme ne prežvekan potepe in žival vzboli.

Ko se odstavljeno žrebe redi, mora se posebno na to gledati, da ne pojé na enkrat preveč krme; preveč krme razširi ude, s katerimi se prebavlja, ovira prebavljanje in kroženje krvi. Pravilno zadostuje za cent telesne teže 3 funte krme. Ker tehta žrebe navadno nad 4 cente, zato se mu naj na den vsaj 12 funtov krme polaga. Ali od tolike krme bi žrebe, ker je obširna, dobilo velik trebuh, bi zbolelo in se ne moglo dalje razvijati. Zato se priporoča zrnje polagati, ker se žival od 1 funta ovsa toliko zredi, kakor od 2 funtov krme. Toraj je k naravni reji žrebeta 3 funte ovsa in 6 funtov druge krme na den potrebno.

Zrnje ima tudi v svojem stročji veliko apnenega fósfa, ki pripomore, da kosti močno rastejo, v drugi krmi ga pa ni v toliki meri najti.

Iz tega sledi, da se odstavljeno žrebe ne sme z zeleno krmo rediti, kajti ne gledé na to, da dobi živinče od zelene krme drisko in da lahko raznim nevarnostim zapade, da celo od nje pogina, zelena krma ima tudi 5krat manj živeža v sebi, kakor suha krma, da bi toraj, ako bi se žrebe z zeleno krmo krmilo, se mu je moralo do 60 funtov na den polagati. To pa ni mogoče. Če si hočejo toraj oni gospodarji, ki konje redijo, ta nauk zapomniti, bojo sprevideli, kako krivo se sedaj navadno odstavljeno žrebe redi in kaj se ima od take konjske reje v prihodnosti pričakovati.

Razun živeža je treba na premikanje živali paziti. Če že dojno žrebe mora po prostorni, od vseh strani dosti zarantani ograji brez nevarnosti letati in ne sme biti privezano, tedaj je taka prostost za odstavljeno žrebe tem potrebnejša. Tudi iz ograje se naj včasih spusti.

V tem mesecu se živina že lahko skoro po vseh travnikih in livadah pase in zato se naj vsi konji, ki se ne rabijo pri delu, posebno žrebci, na polje naženejo. Zdaj naj tudi cele občine svoje konje skupaj na pašo gonijo.

Silno potrebna je žrebetu sol. Vsaki teden je naj vsaj 2krat po četrto ure liže.

Septembra so noči hladne, v jutro stoji megla, trava je rosnata, tudi mraz rad nastopa. Zato se že mora na zeleno krmo in na čas paše

paziti, rosa in mraz škoduje dihanju, preževanju in koži. Pod vezilom se koža užge in oteče, posebno pa zboli gobec in meso za zob. Konji se naj torej ne pred 9. uro v jutro na pašo in že ob 4. uri popoldan se naj iz paše gonijo. Zdaj se živali na ledinah prav dobro pokrepčajo. Ob hladnem vremenu se naj živalim v jutro pred pašo v hlevu zmešanica iz suhe in zelene krme polaga. Zelena krma, ki se v hlevu polaga, se okoli poldne kosi.

Sejmovi. Dne 18. avgusta v Braslovčah in pri sv. Juriju na j. ž. Dne 21. avgusta v Framu, v Ormožu, v Podsredi, v Lučanah, v Laškem trgu in pri sv. Petru pri Radgoni.

Dopisi.

Iz Gradca. (Nestrp ljivost.) Občinski svet je sedaj sklenil, da pri njem ne bo dobil nobeden Slovenec več službe. Radovedni smo, kaj poreče k temu oblastnija. Važen je ta sklep tudi radi tega, ker nam dokazuje, da znanje nemškega jezika Slovencu ne koristi nič, ker ga ne dela sposobnega za službo v nemškem mestu. Celjski in Mariborski lisjaki, ki nam pridigujejo vedno, da je nemščina edino zveličavna, naj se zahvalijo Gradčanom, ki so jim dokazali s svojim sklepom, da je njihovo trdenje ničevno. Ob enem nam kažejo Graški gospodi, kako opravičena je naša tirjatev, naj se napravi poseben oddelek namestnije na spodnjem Štajerskem, ker nam glavno mesto dežele, v kateri prebiva nad 400.000 Slovencev odreka službe, če smo se tudi naučili nemščine.

Od Kapele. (Izlet šolske dece.) Na letošnji cesarjev rojstni den spominjali se bodo Kapelski šolarji vsekdar radi in z velikim veseljem, kajti praznoval se je za deco na tako prijeten način, kakor še poprej nikoli. Ko je ob devetih minola slovesna meša, pri kateri so šolarji izpeli cesarsko pesem, vredijo se pred cerkvijo pod dvema zastavama, in se začno pomikati v dolgi vrsti, kajti bilo jih je dosta nad tri sto, med prijaznimi goricami z brega in zopet na breg, proti Očeslavcem. Tje jih je bil za ta den povabil blagi gospod Alojzij Kreft, posestnik in gostilničar, da bi jih pogostil in jim napravil malo veselico. Že pred vasio pride nam nasproti godba veselo igrajoč in darežljivi prijatelj šolski sam, katerega pozdravijo šolarji z veselimi živio-klici. Prišedši na mesto, vredijo se deca na prostornem ogradu v dve vrsti in tu so s krepkim glasom zapeli cesarsko pesem v spomin tega dne; na to pa razloži gospod nadučitelj deci, komu da gre zahvala za zabavo in veselico in iz tristo mladih grl se začuje trikratni krepki „živio naš dobrotnik!“ Po tem pozdravu so še zapeli nekaj pesmic in na to pogostitelj povabi na južino,

pri katerej je on sam in vrla domača gospodinja deci stregla s kruhom, z vinom in slatino. Ne hoté se je človek o tem prizoru spominjal sv. pisma, kjer se bere, kako je nebeški učitelj nasitil 6000 lačnih s kruhom; seveda vrla gospodinja bi na toti dan nikakor ne mogla shajati s 6 hlebi, kakor tedaj, a želimo ji, da bi jej ta pogostitev prinesla enak blagoslov, in da bi se ji vsak hleb, ki ga je razdelila med veselo in hvaležno deco, deseterno pomnožil. Po južini se je pelo, predavale pesni in povesti, zmes pa je sedmero godcev vesele in okrogle igralo. S tem pa je radost do vrhunca prikipela in veselja pijani, (naj nikdo kaj slabega ne misli) jeli so se prosto in slobodno vesti po zelenej trati. Omeniti še je nekaterih igrav, kakor razbijanje loncev, skakanje v vreči, pri katerih igrav so se bolj spretni obdarovali. Na tak prijeten in vesel način minil in tekel nam je hitro čas, in ob pol štirih spravljalimo se na odhod. Poslovivši se pred hramom od gostoljubnega Kreftovega doma, spremijo nas do Očeslavskega vrha gosp. domačin. godba in gg. učitelji iz sosednih šol, kateri so se veselice vdeležili. Tukaj se še enkrat zahvalimo in jo krenemo proti Kapeli; deca se po malem razkropé, vsak proti svojemu domu. Zares veseli den je bil, to za deco in radi se ga bodo še spominali, ko bodo že davno šolski prah s sebe stresli. Vrlemu gosp. Alojziju Kreftu in njegovi blagi soprugi pa presrečna zahvala in želeči je, da bi imel dosta tacih naslednikov. Za to se zahvaljuje v imenu učencev šolski svet.

Franjo Vaupotič,
načelnik.

Iz Hudoš blizo Ptuj. (Požar in še kaj.) Dne 1. sept. t. l. nas je velika nesreča zadela, ker ogenj nam je vničil sedem lepih poslopij; razun tega smo pa tudi zgubili vse pridelke; kajti osoda bila je nam tako nemila, da je ogenj nastal ravno v sedanjem času, ko smo si vse spravili. Požarne brambe mi v naši vesi nimamo, ali sosedno nam mesto Ptuj ima lepo požarno brambo, za katero se vsako leto iz okrajne blagajnice 250 fl. kot okrajna podpora plačuje. Toti „fajerberkarji“ so lepo oblečeni in radi poškopijo, če je kaj mokrega v steklenici, ali če kje na deželi gori, njih nikoli ni od nikod. Vsekdar prepozno pridejo. Kaj pa, da bi tudi iz okrajne blagajnice podpora za nje začela vedno pozneje prihajati tako, da bi potem ta podpora celo nehala? Tudi k našemu požaru so toti fajerberkarji za dve uri prepozno prišli in so gledali, kako je vse zgorelo. Voznike, ki so te fajerberkarje pripeljali, smo pri eni hiši v slami videli ležati, pa tudi enega fajerberkarja, ker so sebi preveč namakali. Pri eni koči je začelo goreti in posestnik prosi fajerberkarje, da bi gasili tam, kjer ima mnogo zrnja na poslopju. Fajerberkar pa se

je na to norčeval, rekši: „Čakajte, jaz moram najpred gnoj pogasiti, da ne bi zgorel!“ Tako postopanje je brezobzirno! Ali kaj pa so naši ptujski prijatelji na to našo veliko nesrečo storili? Po treh nemških časnikih, namreč po „Celjski lesjači“, po graških časnikih in v Mariborčanki so tako grdo in neotesano o nas pisali, da se nam grdi vse te laži ponavljati in onim ponavljati, koji še jih niso brali. Ta „Celjska lesjača“ pravi, da smo mi slovenski kmetje neotesani, grdi ljudje, da smo stali in mirno tobak kadili, ko so naša poslopja gorela, Ptujski nemčurji so po teh časnikih brodili, da smo mi stražnike pisano gledali in da našega predstojnika ni pri požaru bilo. To ni betve resnice. Predstojnik je dolgo pri ognju bil, ali vsled utrujenja si je moral leči. Fajerberkarji ga niso videli, ker so prepozno prišli. Sedaj mi vidimo, kaki hudi sovražniki so naši ptujski nemškutarji. Ako gre za kako volitev, slinijo se vsi za nami, nam prijazno roke stiskavajo in čez duhovnike psujejo, in če pa volitve minejo, nas pa ti ljudje v nemške „cajtinge“ dajo in tam po celi štajerski deželi lažejo, da smo mi slovenski kmetje neotesani, da ničesar ne razumemo in da se smejemo, ako naše blago ogenj vničuje, potem še pa beračimo. Varujmo se mi tedaj teh krivih prerokov in povejte jim srčno, ako se vam pridružujejo, vselej to, kar jim gre.

Iz Središča. (Solska veselica.) [Konec.] Mej vsporedom pogostila se je mladina z vinom, belim kruhom in raznimi močnatimi jedili, katera so spretni kuharice za to veselico napekle. Srčna jim hvala! Veselje mladine prikipelo pa je do vrhunca, ko se je začela revnim otrokom deliti obleka. Obdarovanih je bilo blizu 50 otrok. Po tem pa ogovori navzoče načelnik krajnemu šolskemu svetu, g. Šinko, ter pravi, da je bilo kakor lani tudi letos odboru mogoče prirediti le to veselico ter revne otroke z obleko obdarovati, samo s pomočjo mnogih dobrotnikov; njim se on v imenu odbora za vse pristrčno zahvaljuje. H koncu poprime jeden učiteljev besedo ter ogovori najprej šolsko mladino, zatrjeva je jej, kako da naj bode svojim velikim dobrotnikom za vse dobrote vedno hvaležna, zmiraj ubogljiva in marljiva, naj dela svojim starišem, kakor tudi učiteljem vedno le samo veselje, kajti le na tak način jej je mogoče vsaj nekoliko poplačati dobrote, ki jih je od svojih dobrotnikov prejela. Zahvali se tudi v imenu starišev vsem, ki se usmiljujejo revne mladine. Na to se je mladina še pogostila ter odpustila ob 7. uri zvečer domov. Drugi gostje pa, katerih se je bilo razen domačinov tudi veliko število iz Macinec, Nedeljišča in Varaždina nabralo, ostali smo do trde noči skupaj ter smo se prav dobro imeli. Naposled se zahvaljujemo na tem mestu še en-

krat vsem blagim dobrotnikom mladine, posebno pa načelniku krajnega šolskega sveta, g. Šinku in voditelju železniške postaje, gosp. Grossu, kajti ta dva gospoda sta bila prva to misel — da se tudi letos priredi šolska veselica — sprožila, ter sta s prostovoljnimi doneski največ k veselici pripomogla. Gospoda imela sta pa še z različnimi pripravami tudi največ posla in skrbi. Bog jima plati! Sklepam pa te vrstice s prisrčno željo, naj bi ta lepa navada — namreč revno deco obdarovati z obleko — živela med Središčani še mnogo, mnogo let ter bi naj obrodila tudi mnogo žlahtnega sadu.

A. K.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V Galiciji biva te dni veliko veselje, ker se mudi ondi svitli cesar pri velikih vojaških vajah. Kali jim ga pa v nekaj solnčarica, ki zadeva sem ter tje vojake pa tudi konje. Vsled nje je tudi cesarjev konj že poginil. Iz Galicije pojde Njih veličanstvo pa v Tirole ter bodo tudi tam vojaške vaje. Ob enem pa se odkrije še spomenik na lanko povodenj v Welsbergu. V Bruneku pa bode velika razsvetljava mesta. — Drž. zbor, ki se snide najbrž še le dne 28. septembra, čaka veliko dela gledé nagodbe med Avstrijsko in Ogersko. Madjari ne popusté bojda ničesar na ljubo Avstriji v carini na petrolej, ali jim pa sopet naj odjenja drž. zbor? — Minister za uk in bogočastje, dr. pl. Gautsch, namerava izdati ukaz, da izdaja posehmal vse šolske knjige samo c. kr. šolska zaloga na Dunaju na svitlo. To bo pametna uredba, ker bodo lahko take knjige hodile ceneje. — Vodja nemških konservativcev, knez Alfred Liechtenstein, je odložil poslanstvo za drž. in (štaj.) dež. zbor. Pravi uzrok tega ni znan in ako ostane knez pri svojem sklepu, bode to za oba zbora velika izguba. — Na Koroškem so dobili v Borovlje obrtniško šolo, v kateri se učé otroci v puškariji. Prav tam si nameravajo strojev nakupiti, da bodo lažje puške izdelovali. — Na učiteljišču v Celovcu uči slovenščino prof. K. Prešeren odslej po 10 ur v tednu, doslej pa samo po 6 ur. Za to uredbo so Slovenci hvaležni ministru. — V Schrottenthurnu pri Kranju je umrl dr. pl. Vest, svoje dni dež. sodnik v Celju, na zadnje pa predsednik nadsodnije v Celovcu. — Predsednik jugoslovanske akademije v Zagrebu, dr. Rački bival je te dni v Ljubljani ter je preiskaval dež. arhiv, Slovenci so ga pa vrlo počastili v čitalnici. — V Ljubljani so imeli zadnji ponedeljek bučelni sejem, medú se je veliko pripeljalo, toda cena mu je bila nizka, kilo samo po 20 kr. — Občina pri sv. Petru blizu Gorice ima sedaj že 19. leto grofa Fr. Coroninija za župana. Da je grof župan v kmečki srenji, to je redka pri-

kazen, toda le-ta ima vse zaupanje pri tamošnjih kmetih, posebej pa še za to, ker uraduje popolnem slovenski. Kaj rekó naši župani k tacemu tovarišu? — Ljudske in srednje šole se v Trstu ne odpró dne 15. septembra, ampak še le dne 1. oktobra in še takrat samo, ako pojenja kolera. Doslej še je vedno huda, tudi po Istri se širi, segla je že doli do Pulja. — Najnovejša novica trdi, da imajo kolero že gori v Budi in Pešti. Tukaj je v soboto in nedeljo na njej 6 ljudi vzbolelo, 4 pa so umrli. — V romarski cerkvi v Radni pri Temešvaru se je v nedeljo unel strop na oltarju in nastala je vsled tega strašna zmešnjava med romarji. V gnječi so 15 oseb zadušili, precej pa so jih poranili, na srečo iz večine le lahko.

Vnanje države. V Sofiji zboruje sedaj bolgarsko „sobranje“, drž. zbor, in ud vlade, Stambulov, je naznanil, da se v kratkem skliče „veliko sobranje“. V tem pa se izvoli potlej nov knez. Koga voli, to še sedaj ni znano, tu in tam se misli, da Aleksandra Battenberga. Nemogoče to ni, kajti mož ima še veliko glasov za-se. — Srbski kralj, Milan biva v Gleichenbergu in tedaj nima več strahu, da se mu zgodi, kakor bolgarskemu sosеду. — Ruski car je naročil svojemu poverjeniku v Sofiji, naj izreče začasni bolgarski vladi zahvalo za čestitko, katero mu je bila poslala ter ji objavi upanje cara, da bode Bolgariji vedela ohraniti mir in red. — Pruski princ Viljem je odšel iz Petrograda, car in carica sta se prisrčno poslovila od njega. Njegovo bivanje na Ruskem je več ali manj veljalo bolgarski zadevi. — Cesar Viljem pa tudi trolasi Bismark se ne čutita prav zdrava. No sta že pač stara. Bismark pa ima še povrh dosta dela z Rusi pa Francozi. Prvim zaupa malo, zadnjim pa ničesar. — Angleška vlada težko požira sline radi Bolgarije in dela sedaj še bolj, kakor prej na to, da ne do bode Rusi preveč moči na-njo, češ, da hoče vztrajen mir. No mir bi bil gotovo vsem prav, toda kaj, ako je le gujil? — Francija išče zaveze, toda nihče ji ne mara odgovoriti na nje klicanje. Tako pa bo še težko kaj iz vojske zoper Nemčijo. Alzasija pa Lorena bote še delj in brž ko ne za vselej ostali v krempljih Nemčije. Po nekaterih mestih se ona že precej vdomačuje. — Španska kraljica je bojda na pljučih bolna. Mogoče je to že, ker je kralj v mladih letih na enaki bolezní umrl, bolezen ta pa je prenesljiva. — Italiji poteče še to leto čas zveze z Avstrijo in Nemčijo. Lahe jezi, da jih nihče ne prosi za obnovljenje te zveze. Kaj posebne koristi pa tudi ni iz take zveze, zato je lahko umeti, da se niti Avstrija niti Nemčija ne menite veliko za-njo. — Kolera je po celi Italiji in ima svoje žrtve iz velike večine v vrsti revniših ljudi. Žal, da tacihi le mrgoli po Italiji in ima torej kolera obilno žetvo. —

V Sudanu so vsa znamenja za to, da se uname na novo upor zoper Anglijo. Mahdijev naslednik je ozdravel in se močno pripravlja na nj. — Preganjanje kristjanov se ponavlja v Cochinchini. Meseca avgusta so pri 700 kristijanov poklali, 9000 jih je gladú umrlo in 30 kršč. vesi so požgali. Čas je že, da se evropejske vlade postavijo po koncu zoper tako počenjanje.

Za poduk in kratek čas.

Lurška mati božja.

(Dalje.)

12. avgusta.

V Lyonu sem dobro spal in zdrav in vesel vstal, — hvala Bogu! Zopet krasno jutro. To vam je velikansko in lično mesto — mesto Lyon, štirikrat je večje, kakor naš Gradec. V Lyonu smo imeli den počitka, ki nam je dobro storil. Še solnce ni vzhajalo in že sem bil na ulici in sem iskal in popraševal po stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika, kjer je bila napovedana božja služba za romarje. Francoski delalci, ki so šli rano na delo, so mojo francosščino le na pol razumeli. Jaz pa njihove nič ali toliko, kolikor so mi je s prstom potolmačili, in vendar sem naskorem unkraj reke Saone našel cerkev sv. Janeza. Lyonski nadškof in kardinal so dali vsem našim duhovnikom, kateri imajo doma spovedno pravico, tudi za Lyon isto pravico. Ker pa francoski duhovniki svoje spovednice zaklepajo in vsak ključ od svoje spovednice v žepu nosi, nismo mogli v spovednice; morali smo si na drug način pomagati. Tam namreč po cerkvah nimajo dolgih klopi, kakor pri nas, ampak navadne stolce, kakor jih mi imamo po hišah. Taki stolci, ki okoli po cerkvi stojijo, imajo sedalo, in če se sedalo vzdigne, pod sedalom klečalo; kar pa teh stolov ne trebajo, tiste zložijo zadej pri vratih, kjer jih je časih cela kopica. Duhovniki tedaj vzamemo vsak po en stol, ter se kar po cerkvi posedemo, a romarji so poklekali kraj stolcev ter se spovedavali, in na tak način smo imeli kar sto spovednic.

Po spovedi je bila sv. meša in med mešo občno sv. obhajilo. To je bil res ginljiv prizor, ko je kakih tri sto mož iz vseh stanov, in ravno toliko žensk z vso pobožnostjo pristopilo k mizi božji. Drug se ogreva na gorečnosti družega.

Po sv. meši smo poljubljali in počastili ostanke znamenitih svetnikov, ki se v ti cerkvi hranijo. Pred altarjem se v red postavi troje duhovnikov, ki so v rokah monštrance držali. V prvi monštranci so bili ostanke sv. škofa in mučenika Ireneja, v drugi ostanke sv. Janeza Krstnika, in v tretji srce sv. Vincencija Pavelskega. Res so častitljivi ti ostanke, ki se bodo enkrat po vstajenji z Jezusom po nebeških

višinah sprehajali! — Cerkva ima štiri zvonike; v enem visi največji zvon na Francoskem, in tehta 350 centov. V ti stolnici je obhajal papež Inocencij IV. l. 1245 in papež Gregorij X. l. 1274 občni cerkveni zbor. Tudi stolni kapitel je bil nekdanj zlo imeniten; korarji so namreč imeli grofovsko čast, in sedem kraljevičev je sedelo med njimi.

Čas naglo teče, tedaj je treba hitro nekoliko po mestu pogledati. Poprej pa še stopim v kavarno po zajutrek. Nobena ženkeca po celem Štajarju nima za kavo tolike skleda, kakor so jo meni tamkaj ponudili, in zraven sem dobil žlico, kakor jo pri nas na kmetih za žganke imajo. Nek gospod iz Ogerskega so si kar oddihavali pri tolikem porcijonu. Sredi skozi mesto, ki se vije ob obnožji brega Fourvières, tečeta reki Rhône in Saone, ki se zunaj mesta združite in potem naglo proti jugu drvite. Po ulicah drdajo težki vozovi, v katere so zapreženi težki pa lepi konji. Vozovi imajo vse skozi le po dva kolesa, visoka kakor so konji in še višja. Tukaj ni navada, da bi ženke po mestu na očitnih trgih posedavale, ter prodajale, česar je kuharicam treba; ampak galantni Francoz naloži tako robo vse sorte na vozič, zapreže osla in potem se pelje po ulici gori in doli in na ves glas upije, kakor bi ga najhuje grizlo, in kuharici ni druga treba, kakor da stopi iz hiše in si izbere, kar pač meni tisti dan v lonec djati.

Mesto Lyon slovi posebno zarad svojih svilnatih pridelkov. Tako fine svilnate robe niti Angleži ne zmorejo. Tukaj stoji 60.000 krosen (tkalskih stolov) na katerih tka 140.000 tkalcev.

Ker iz dogodivščine vem, kaj vse da se je v tem mestu nekdanj godilo, bi si rad pogledal znamenita zgodovinska torišča, pa dopoldne mi sreča ni bila mila; Bog daj popoldne več sreče! Od večera je napovedana večernica v cerkvi čudodelne Matere božje na bregu Fourvières. pa tako dolgo smo se spravljali in obračali, da smo blagoslov srečno zamudili. Po večernicah stopi na leco č. g. Condamin, častni korar in profesor nemškega slovstva na katoliškem vseučilišči in pozdravi romarje v nemškem jeziku, in sicer, kakor je rekel, nas pozdravlja kot Francoz in kot duhovnik. Kot Francoz zarad tega, ker sta si Avstrijanec in Francoz dobra prijatelja, in kot duhovnik, ker ga veseli, da je njihova Mati božja Fourviérska po svetu tako zaslovela, da so jo romarji iz tako daljnih krajev prišli častiti. Na visokem turnu kraj cerkve stoji velikanska pozlačena podoba Marijina, ki svoje roke proti mestu razprostira, kakor bi ga hotela objeti.

Poleg stare cerkve, ki ni ravno prostorna, zidajo zdaj Mariji veličastno svetišče, ki ima dva mogočna stolpa. Notri si tega krasnega

tempeljna, pod katerim so napravili tudi podzemeljsko cerkev nismo smeli pogledati, ker je še polna delalcev, in menda ni varno v nji okoli hoditi. Lyončani imenujejo Fourviérsko Marijo svojo mater; že vedo, zakaj!

(Dalje prih.)

Smešnica 37. Gost: „He, krčmarica. ta je pa dobra. Muho sem že sem ter tje v juhi našel ali kebra ne, tega ste mi še le vi prinesli na mizo.“ Krčmarica: „Radi bodite. da je keber. Njega ste vsaj še našli, muhe pa bi more biti ne bili.“

Razne stvari.

(Za cerkev.) Čč. oo. kapucinom v Celju so svitli cesar 200 gold. dali iz lastnega premoženja, da si popravijo cerkev. Popravila je že potrebna.

(Posvečenje zvona.) Njih ekselencija milostljivi knezoškof bodo v nedeljo dne 19. sept. posvetili nov velik zvon pri sv. Križu pri Slatini.

(Pesem o Lurški Materi božji.) Taka se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Izti velja 1 kr. Pošta plača se posebej.

(Svečanost.) Na prošnjo čč. šolskih sester v Mariboru so vlč. g. stolni korar, Fr. Kosar, v sredo, dne 15. septembra, obhajali slovesno v njih novi cerkvi svojo 40letnico duh. posvečenja. Željam, ki jih je velezaslužnemu gospodu izreklo potem nedolžno dekle zavoda čč. sester, pridružuje se gotovo vse duhovništvo pa tudi vse slov. ljudstvo: Na mnoga leta!

(Povabilo.) Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer bode imelo svoj letošnji jesenski občni zbor na 23. dan septembra v prostorih „Narodnega doma“ na Ptuj, začetek bo ob 1/2 11. ure dopoldne s tem-le vzporedom: 1. Poročilo o društvenem delovanju. 2. Podučno predavanje o sadjereji. 3. Predlogi in nasveti.

(Uskoka.) Pri sv. Lenartu v Slov. gor. nimajo preveč skrbi za jetnike. Tovnej sta jim kar dva ob enem, nek A. Košar pa J. Habjanič, ušla iz tamošnje ječe.

(Tat na krave.) V Soteski pri Novicerkvi je dne 7. meseca septembra nek kočar, doma ravno tam, ukradel krčmarju Fr. Greinerju lepo kravo ter jo hotel prignati v Celje. Med potjo pa ga srečata dva rojaka in mož jo kar upiha naprej ter pusti kravo raji, kakor da se izda. Na srečo mu tudi to ni pomagalo ter ga je c. kr. žandar iz Vojnika kmalu zasčil.

(Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih april, maj in junij 1886 20.953 novih zavarovanj za 18.056.717 fl. 20 kr. kapitala ter je za to prejela 470.697 fl. 50 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh

treh mesecih 133.614 fl. 14 kr. Denarni promet osrednje blagajnice znašal je 868.425 fl. 72 kr. V posojilnicah bilo je v tem času naloženih 320.658 fl. 79 kr., na zemljišča posojenih pa 639.432 fl. 19 kr.

(Nov župan.) Srenjski zastop pri Novicerkvi si je izvolil za župana g. J. Pintarja, moža, čegar modro in značajno obnašanje je na dobrem glasu pri vseh prebivalcev tamošnje občine in še dalje. S to volitvo, upamo, bo srečen konec nesrečne razprtije v zadnjih letih.

(Neprevidnost.) France Kolarič, kmečki sin v Ormoški okolici se je kopal uni den večer v Dravi, ali upal si je predalet v goljufno reko ter je našel v njenih valih rano smrt.

(Požar.) V noči dne 2 septembra je g. Val. Rušniku, posestniku v Zrečah, pogorel škedenj, dve žagi za deske, mlin i. t. n. Škode je za 24 000 gld.

(Duhovske vaje.) V ponedeljek dne 20. sept. začno se duh. vaje za duhovnike lav. škofije na Slatini. Vodil jih bode č. g. P. A. Hamerle, provincijal oo. redemptoristov na Dunaju.

(Pri šolskih sestrah v Mariboru) se je na god Marijinega imena v novoposvečeni cerkvi vršila prva imenitna slovesnost. Redovno obleko je prejela Roza Zupančič, rojena v Ljubljani l. 1861, in se bode zanaprej imenovala sestra Benedikta. Ob enem so v roke milostljivega kneza in škofa večne obljube položile naslednje sestre: Jedert Neuwirth, roj. pri sv. Ani na Krembergu, Matilda Pölzl, rojena v Stainz-u. Krescencija Peheim, roj. pri sv. Jakobu v slov. goricah in Ludovika Damolin, rojena v Möna-vu na južnem Tirolskem.

(Zdrava voda.) Ljutomeržani niso s tem zadovoljni, da imajo najboljše štajarsko vino, radi bi imeli tudi dobre vode. Ker takšnje v trgu ni dobiti, si je hočejo od daleč pocevih napeljati, pa ne v kleti, ampak na najbolj obiskane tri prostore. Naj bi letošnja trgatev se jim le tudi tako dobro sponesla, kakor jo pričakujejo!

(Posnemanja vredno.) Karlovaški profesor, g. Jož. Podgoršek, Ponkovski rojak, ima lepo navado, da vsako leto podari ces. cekin onemu učencu ljudske šole na Ponkvi, kateri se v slovenskem jeziku najbolj odlikuje. Letos vršila se je dotična poskušnja v nazočnosti prav obilnih p. n. gostov dne 31. avgusta. Po soglasni sodbi pripadel je cekin Hedviki Obrski, učenki 3. razreda. Občudovala se je pa tudi spretnost podučevalca, gospoda Fr. Skaza, ki je ravrokar stalni učitelj za Polje postal.

Loterijske številke:

V Trstu 11. sept. 1886:	34, 40, 19, 53, 13
V Lincu „ „ „	72, 82, 79, 52, 11

Prihodnje srečkanje 18. septembra 1886

Zahvala.

Za milosrčno sočutje ob boleznih in smrti preljubljenih naših

Julike Pavlinc,

za mnogoštevilno udeležitev ob pogrebu, za krasne vence, za prelepi spreved. osnovan po gospodičnih in gospah in za ganljivo nagrobnico gg. pevcev se prisrčno zahvaljuje

Žalujoča rodbina

Priporočba.

Cerkveni slikar g. Jakob Brollo slika pri nas farno cerkvo in njegori tovarši prirejajo dekoracijo, vse jako okusno, gotiškemu in romanskemu zlogu primerno in po ceni. Slike g. Brollove so mojstrsko izdelane po Führich-u. Korneliju itd. Cerkev bo res krasna. Zatoraj priporočujem z najboljšo vestjo vsem p. n. far-nim predstojništvom izvrstne ove umetnike.

Novacerkev dne 5. septbr. 1886.

Dr. L. Gregorč,

2-3

kanonik in državni poslanec.

Orgljarska in mežnarska služba

v Št. Ilju pri Turjaku poleg Slovenjgradca je razpisana do 1. novembra t. l. Plače vse skup 200 fl. Stanovanje z 2 sobama, kuhinjo in kletjo — prosto. Prednost imajo samički in cecilijansko izučeni orgljariji.

Dobro obdelovan vinograd

z hramom in gospodarskim poslopjem vred v Pavelskem vrhu v Ljutomersko-Ormoških goricah se proda, ako kdo želi, tudi z letošnjim branjem. Cena je nizka, pogoji ugodni. Polovica kupščine lahko na posestvu ostane več ko 10 let. Več pové F. Gessner v Vinskem vrhu, pošta sv. Miklavžu pri Ormužu (St. Nicolai bei Friedau.)

1-3

Obrt se začne.

Ferd. Lichtnecker,

malar na steklo iz severnega českega, (Domgasse št. 3) se priporočuje cenjenim prebivalcem Maribora in okolice, da bi se mu vsa dela dotikajoča se malarije na porcelan in steklo izročevala in si bode prizadeval svojim p. n. naročevalcem po dobrem in cenem delu ustreči. Tudi zagotavlja, da se bo pri izbiranju izgledov in podob na okus vsakega oziral.

Tamkaj se tudi slikano in neslikano posodje prodaja in od diletantov malano porcelansko in stekleno orodje k žganju sprejema.

2-3

Vzpored

za gospodarsko in okrajno razstavo na Ptuj

od dne 19. do dne 26. septembra 1886.

Dne 19. septembra: Razstava in premiranje konj.

Dne 21. sept.: Predavanja štaj. bučelar-skega društva o bučelariji. (Predpoldne ob 10.)

Dne 22. sept.: Razstava in premiranje govedi.

Dne 23. sept.: Razstava in premiranje svinj.

Dne 24. sept.: Pričetek razstave kuretin-jadi. Predpoldne ob 11. predavanje o pletenju košarnin v nemškem in slovenskem jeziku in z razkazovanjem.

Dne 25. sept.: Razstava kuretin. Razstava golobov. Sklep razstave. Velika ljudska veselica.

1-3

Les je na oddajo.

Podpisani priporočuje slavnemu občinstvu svojo dobro urejeno zalogo različnih **desek, lat** itd po najnižji ceni in sicer:

$\frac{3}{4}$ palca debele in 2 sež. dolge deske od 10—12 kr.	
1 palec " " 2 " " " " 20—24 "	
$\frac{5}{4}$ " " " 2 " " " " 40—46 "	
$\frac{5}{4}$ " " " 2 " " late 5 $\frac{1}{2}$ "	
$\frac{5}{4}$ " " " 3 " " " 10 "	

in več drugih vrst žaganega smrekovega, borovega, maceslovega in bukovega lesa. Dalje daje deske za zrnje, katerega kupuje po najvišji ceni.

Freiham pri Račji.

2—3

Jernej Zamolo.

V žganjariji

Ignacija Rosman-a

na Florijanskem trgu št. 126

v Ptuj

prideluje se slivovica, droženka, tropinska žganica, brinjevka, kakor tudi rosolija, žganje iz kumine in poprove mete, rostopšin, višnjevec itd. itd.

Priporoča svojo veliko zalogo dobrih in postaranih žganic ter prosi za obilno obiskovanje.

1-12